

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamiehen sijainen Mikko Sarja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Tapio Rätty

KOHTELU JA RANGAISTUKSET NUORISOKODISSA

1 KANTELU

Kantelija pyysi tutkimaan lastensuojelun sijoituspaikkansa Nuorisokoti Jaloverson menettelyä hänen eristämiseensä sekä muiden rajoitustoimenpiteiden käytössä ja niillä uhkailussa. Kantelijan mukaan Jaloversossa on käytössä huonerangaistuksia sekä myös muita rangaistuksista, jotka käytännössä merkitsevät myös yhteydenpidon estämistä. Kantelija kertoi myös, että laitoksen työntekijät käyttäytyvät häntä ja muita sijoitettuja lapsia kohtaan epäasiallisesti ja rumasti.

2 SELVITYS

Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystoimet antoi kirjoituksen johdosta selvityksen. Selvitykseen oli liitetty Tampereen kaupungin Ostopalvelut Luotsin antama selvitys sekä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän selvitykset. Selvityksen liitteenä oli myös kantelijasta laadittuja asiakirjoja.

Nuorisokoti Jaloverso antoi oman selvityksen, johon oli liitetty kantelijaa koskevia päivittäismerkintöjä sekä merkintöjä rajoitustoimenpiteistä.

3 RATKAISU

3.1 Sijaishuollon valvonta ja yhteydenpito kantelijaan

3.1.1 Lähtökohdat

Lastensuojelulain 40 §:ssä säädetään velvollisuudesta ottaa lapsi huostaan ja järjestää hänelle sijaishuolto sekä 50 §:ssä sijaishuoltopaikan valinnassa huomioon otettavista perusteista. Lastensuojelulain 49 §:n 2 momentin mukaan lapsen sijaishuolto voidaan järjestää perhehoitona, laitoshuoltona taikka muulla lapsen tarpeiden edellyttämällä tavalla. Sijaishuoltopaikan valinnassa tulee 50 §:n mukaan kiinnittää erityistä huomiota huostaanoton perusteisiin ja lapsen tarpeisiin sekä lapsen sisarusuhteiden ja muiden läheisten ihmissuhteiden ylläpitämiseen ja hoidon jatkuvuuteen.

Lastensuojelulain 24 §:n 1 momentin mukaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän on valvottava lapsen edun toteutumista. Lain 29 §:n 1 momentin mukaan lastensuojelua toteutettaessa lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän tulee tavata lapsi asiakassuunnitelmaan tarkemmin kirjattavalla

tavalla riittävän usein henkilökohtaisesti. Lain 53 §:n 1 momentin mukaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän on huolehdittava siitä, että sijaishuollossa olevalle lapselle selvitetään hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisella tavalla, miksi hänet on otettu huostaan sekä selostettava niitä toimia, joihin hänen asiassaan on ryhdytty tai joihin aiotaan ryhtyä. Saman pykälän 2 momentin mukaan lapselle on järjestettävä asiakassuunnitelmaan tarkemmin kirjattavalla tavalla riittävä mahdollisuus tavata henkilökohtaisesti hänen asioistaan vastaavaa sosiaalityöntekijää tai muuta lastensuojelun työntekijää muiden läsnä olematta ja keskustella häntä itseään ja sijaishuollon toteuttamista koskevista asioista.

Lastensuojelulain 79 §:n 1 momentin mukaan lapsen sijoittaneen kunnan tehtävänä on valvoa, että lapsen sijoitus perhehoitoon tai laitoshuoltoon toteutuu tämän lain mukaisesti ja lapsi saa sijoituksen aikana ne tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet, jotka sijoituskunnan on 16 b §:n mukaisesti järjestettävä.

Edellä todetun perusteella sijoitetulla lapsella on sijaishuollon aikana oikeus saada sijaishuoltopaikassa hänen tarpeidensa mukaista hoitoa ja huolenpitoa. Sijaishuollosta vastuussa olevan kunnan on sijaishuoltopaikkaa valitessaan ja sijaishuoltoa järjestettäessä kiinnitettävä erityistä huomiota huostaanoton tarkoituksen toteuttamiseen eli siihen, että sijaishuoltopaikassa järjestettävät palvelut, kasvatus ja huolenpito vastaavat niihin ongelmiin ja lapsen hoidon ja huolenpidon tarpeisiin, jotka ovat olleet huostaanoton perusteena.

Lapsen sijaishuollosta vastuussa olevan kunnan on arvioitava edellä sanotun mukaisesti sijoituksen aikana koko ajan siitä, vastaako lapselle annettu sijaishuoltopaikka hänen tarpeisiinsa. Sijoituksen aikana sijaishuollon valvonnasta ja sijaishuoltopaikan järjestämisen hoidon ja huolenpidon laadun seurannasta vastaa käytännössä lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä.

Sosiaalityöntekijä valvoo sijaishuollon tosiasiallista järjestämistä, ja erityisesti hänen tehtäviinsä kuuluu valvoa lapseen kohdistettujen rajoitustoimenpiteiden käyttöä sekä sijaishuoltopaikan kasvatusmenetelmiä ja käytäntöjä. Tässä tarkoituksessa sosiaalityöntekijän on varmistettava, että lasta kohdellaan asianmukaisesti ja siten kuin lainsäädäntö edellyttää. Tämän takia lastensuojelua toteutettaessa lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tulee tavata lapsi riittävän usein henkilökohtaisesti. Tapaamisten yhteydessä sijoitetulle lapselle on aina järjestettävä myös mahdollisuus tavata sosiaalityöntekijää muiden läsnä olematta sekä keskustella itseään ja sijaishuollon toteuttamista koskevista asioista sosiaalityöntekijänsä kanssa.

Lapsen henkilökohtainen tapaaminen ja hänen kuulemisensa sekä muu keskinäiseen vuorovaikutukseen perustuva havainnointi ovat aivan välttämätön osa lapsen kohtelun asianmukaista valvontaa. Tapaamisten tai yhteydenottojen järjestämistä ei voida toteuttaa pelkästään sillä tavoin, että sosiaalityöntekijä antaa lapselle omat yhteystie-

tonsa. Tapaamisten järjestäminen ei voi jäädä myöskään yksinomaan lapsen omien yhteydenottojen varaan, vaan sosiaalityöntekijän on oltava asiassa oma-aloitteinen.

Sosiaalityöntekijän tehtävänä on pyrkiä osallistamaan lasta hänen omissa asioissaan. Tähän kuuluu olennaisena osana se, että lapsi sijoituspaikassaan kokee tulevansa kuulluksi ja kuunnelluksi. Lapsen tulee voida uskaltaa esittää omia mielipiteitään, myös siinä tapauksessa, että ne ovat sijaishuollon järjestäjää tai sen toteuttajaa arvostelevia tai moittivia. Mikäli lapsi tuo esiin sijaishuoltoonsa liittyviä epäkohtia, sosiaalityöntekijän tulee välittömästi selvittää lapsen sijaishuoltopaikan kanssa.

3.1.2 Arviointi

Saamani selvityksen mukaan kantelija on sijoitettu Nuoriskoti Jaloversoon 16.2.2018 lukien. Tampereen kaupungin antamasta selvityksestä ilmenee, että lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä kävi työparinsa kanssa Jaloversossa 18.6.2018 ”keskustelemassa nuoren kanssa ja tekemässä arviota sijaishuoltopaikan soveltuvuudesta nuorelle pitkäaikaisemmän sijaishuollon tarpeeseen”.

Selvityksen mukaan kantelijaan sijaishuoltopaikassa kohdistuneista rajoitustoimenpiteistä on toimitettu tieto ja päätökset lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Selvityksen mukaan sijaishuoltopaikassa tehdyt rajoitustoimenpiteet ovat olleet päätösten mukaan liikumisvapauden ja yhteydenpidon rajoittamisia.

Selvityksen mukaan lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä on siis tavannut kantelijaa sijaishuoltopaikassa 18.6.2018 ja kantelukirjoituksen jälkeen Tampereen sosiaali- ja terveystalveuille lähetetyssä selvityspyynnössä edellytetyllä tavalla 4.1.2019. Selvityksestä ilmenee, että sosiaalityöntekijä on keskustellut sijaishuollon aikana myös puhelimesta kantelijan kanssa. Selvityksessä todetaan, että kantelija on itse ottanut kontaktia myös sosiaalityöntekijäänsä.

Kantelija kertoi selvityksen mukaan 4.1.2019 tapaamisella sosiaalityöntekijöille keskeisiksi huolenaiheikseen Jaloversossa ”nuorten riisuttamisen alasti ohjaajien edessä, työnteon käytön rangaistuksena ja henkilökunnan epäasiallisen puheen nuorille”. Kantelija kertoi sosiaalityöntekijälle, että alasti riisuttamisia ei enää tapahdu, loman jälkeen ei enää ”ratsata” (käydä vartaloa läpi vaatteiden läpi). Henkilökunnan epäasiallinen käytös ei kantelijan mukaan ole edelleenkään muuttunut. Kantelija kiteytti sosiaalityöntekijöille ajatuksensa seuraavasti: ”Pois nöyryytys ja mielivalta, ohjaajien käytös paremmaksi ja alasti riisuttaminen pois. Muuten on ihan hyvä olla.”

Kantelijaa koskevasta lastensuojelun asiakaskertomuksesta ilmenee, että sosiaalityöntekijät puhuivat kantelijan kanssa käydyn keskustelun jälkeen laitoksen ohjaajan kanssa. Näiden muistiinpanojen merkintöjen mukaan ”kantelijaa ei ole koskaan eristetty” ja ”ohjaaja ei muista, että kantelijaa olisi riisutettu, koska ei ole eristetty”.

Sosiaalityöntekijät olivat kysyneet ohjaajilta myös huoneen tarkastuksista. Kantelijaa koskeviin asiakasmerkintöihin on tältä osin kirjattu seuraavaa: ”Kalsarisilleen ohje, kun on ollut ratsaus. Tilanteen mukaan on käytetty sitä, että omat vaatteet otetaan pois ja laitetaan talon vaatteet päälle.”

Sosiaalityöntekijät olivat kysyneet ohjaajalta myös henkilöntarkastusten suorittamisesta lomien jälkeen; tältä osin asia on kirjattu seuraavasti: ”Kysytty myös ratsaamisesta ja kopeloinnista lomien jälkeen. Tämä käytäntö on ohjaajan mukaan jo vanhentunut ja siitä on luovuttu.”

Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystalujen selvityksessä todetaan seuraavaa: ”Tampereen kaupungin lastensuojelun viranomaisilla ei ole ollut tietoa nuoren kokemasta nöyryyttävästä kohtelusta ja toiminnasta ennen kantelua. Nuoren kanssa on keskusteltu siitä, miten lastensuojelun toimintaa voidaan kehittää, jotta nuorten olisi jatkossa helpompi tuoda sosiaalityöntekijöille esille myös epäkohtia ja muita huolenaiheita.”

Totean saamani selvityksen perusteella, että kantelijaa ei ole tavattu sijaishuollon aikana kahden kesken kuin yhden kerran eli 18.6.2018. Toinen tapaaminen on toteutunut vasta oikeusasiamiehen kansliasta lähetetyn selvityspyynnön jälkeen. Kantelijaa koskevista asiakirjamerkinnöistä ilmenee, ettei kantelija ole uskaltanut ilmoittaa sosiaalityöntekijälleen mahdollisista epäkohdista.

Mikäli sosiaalityöntekijä olisi tavannut kantelijaa siten kuin lastensuojelulaissa on edellytetty, on mahdollista, että Tampereen sosiaalitoimen viranhaltija olisi voinut puuttua kantelijan esittämiin epäkohtiin aikaisemmin. Totean tässä yhteydessä, että mikäli sijaishuollossa oleva lapsi tuo esiin epäkohtia ja kohtelussaan olevia puutteita, on vastuussa olevan sosiaalityöntekijän ryhdyttävä välittömästi selvittämään asiaa yhdessä lapsen, lapsen huoltajan ja sijaishuoltopaikan kanssa.

Saamani selvityksen perusteella en voi päätyä muuhun lopputulokseen kuin siihen, että kantelijan tapaamisia ja kahdenkeskisiä keskusteluja osana sijaishuollon valvontaa ei ole järjestetty ja toteutettu siten, kuin lastensuojelulaki edellyttää.

3.2 Rajoitustoimenpiteet ja niiden valvonta

3.2.1 Lähtökohtia

Lastensuojelulain 11 luvussa säädetään erikseen rajoitustoimenpiteistä sekä niiden käyttämisen edellytyksistä. Lastensuojelulain mukaisten rajoitustoimenpiteiden käyttäminen tarkoittaa myös lapsen perustuslaissa ja ihmisoikeussopimuksissa turvattujen perus- ja ihmisoikeuksien rajoittamista. Rajoitustoimenpiteillä puututaan muun muassa lapsen henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen (perustuslain 7 §), yksityiselämän ja perhe-elämän suojaan (perustuslain 10 §), sananvapauteen (perustuslain 12 §),

omaisuuden suojaan (perustuslain 15 §) sekä lapsen sivistyksellisiin oikeuksiin (perustuslain 16 §).

Lastensuojelulain 58 §:n 1 momentin mukaan sijoitetun lapsen hoidossa, kasvatuksessa ja kasvuolojen järjestämisessä tulee noudattaa, mitä lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 1 §:ssä on säädetty. Lapsen hoito ja kasvatusta on järjestettävä ja lasta kohdeltava siten, että hänen yksityisyyttään kunnioitetaan.

Lapsen huostaanotto ja sijaishuoltoon sijoittaminen ei ole lapselle rangaistus, vaan lastensuojelun tarkoituksena on suojella lasta ja samalla turvata lapselle mahdollisimman tavallinen lapsuus ja nuoruus. Laitoksessa annettavan hyvän kasvatuksen tulee olla yleisesti hyväksyttävää, siis sellaista, joka täyttää ne kriteerit, jotka yhteiskunnassa on yleisesti asetettu hyvälle ja tavanomaiselle kasvatukselle. Kasvatusta ja siihen liittyvien rajojen tulee olla yksittäisen lapsen kannalta objektiivisesti hyväksyttäviä ja puolustettavia. Lastensuojelulain säännökset eivät anna laitokselle oikeutta käyttää epäasiallisia, perusteettomia tai mielivaltaisia kasvatustekniikoita.

Totean vielä, että laitoksen säännöillä, vaikka lastensuojelun asiakas eli lapsi tai hänen huoltajansa ne hyväksyisivät, ei voida mennä pidemmälle kuin lastensuojelulain oikeuttaa. Kasvatukseen liittyvillä säännöillä ja rajojen asettamisella edistetään lapsen turvallisuutta, terveyttä ja kehitystä. Laitoksen sääntöjen ja niiden käytännön toteuttamisen tulee tukea ja edistää laadultaan hyvää hoitoa, kasvatusta ja kuntoutusta.

Kuten olen edellä todennut, lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kuuluu valvoa sijaishuollon laatua sekä sijaishuoltopaikan kasvatustekniikoita sekä rajoitustoimenpiteiden käyttöä.

3.2.2 Eristäminen

Kantelija kertoi sekä kirjoituksessaan että sosiaalityöntekijöille, että hänet oli useaan eri otteeseen eristetty ja ennen eristystä riisutettu. Nuorisokoti Jaloverson antaman selvityksen mukaan kantelijaa ei ole missään vaiheessa eristetty. Jaloverso ei ole selvityksessään millään tavoin ottanut kantaa kantelijan esittämään väitteeseen siitä, että hänet olisi riisutettu.

Lastensuojelulain 70 §:n mukaan lapsi saadaan eristää laitoksen muista lapsista, jos hän käyttäytymisensä perusteella on vaaraksi itselleen tai muille taikka jos eristäminen on muusta erityisen perustellusta syystä lapsen hengen, terveyden tai turvallisuuden kannalta välttämätöntä. Säännöksen mukaan eristämistä ei saa määrätä laajempaan eikä pidemmäksi ajaksi kuin lapsen hoito välttämättä vaatii. Eristämistä ei myöskään – ottaen huomioon 64 §:ssä säädetty suhteellisuusperiaate – saa jatkaa kauemmin, kuin lapsen hoito välttämättä vaatii. Ennen lapsen eristämistä tulee jokaisessa tilanteessa erikseen harkita, mikä vaikutus toimenpiteellä on lapsen hoitoon ja huolenpitoon.

Totean vielä, että eristämisen sijasta on suhteellisuusperiaatteen johdosta aina ensin mietittävä muita lievempiä keinoja. Eristämistä ei voida milloinkaan käyttää kasvatuksellisilla perusteilla. Eristämistä ei voida käyttää myöskään seuraamuksena lapsen käyttäytymisestä. Eristäminen voi olla kielletyllä tavalla rangaistusluonteista esimerkiksi silloin, kun lapsi palaa karkumatkalta laitokseen rauhallisena ja joutuu silti eritykseen.

Lapsen eristämisen tavoitteena on toisaalta suojella lasta omalta itseltään, toisaalta suojella muita laitoksessa olevia lapsia tai henkilökuntaa. Esimerkiksi lapsen rauhattomuus, sekavuus tai äänekkyys ei sellaisenaan siis oikeuta eristämiseen. Lapsen käyttäytymiseen tulee liittyä muihin kohdistuvaa vaaraa tai vastaavasti välitön vaara siitä, että lapsi itse joutuu tällaisen häiriköinnin vuoksi muiden lasten väkivallan kohteeksi. Totean vielä, että eristämisen perusteena ei voi olla missään tilanteessa lapsen kiinnittyminen sijaishuoltoipaikkaansa.

Vapauden menetyksenä voidaan pitää myös tiettyyn huoneeseen lukitsemista lievempää toimenpidettä. Perustuslakien perusoikeussäännösten muuttamisesta annetussa hallituksen esityksessä todetaan seuraavaa (HE 309/1993 vp, s. 48): ”Tiettyyn huoneeseen lukitsemista lievempää tointa voidaan pitää eräissä tapauksissa lainkohdassa tarkoitettuna vapauden menetyksenä, jos vapauden rajoitukset keston, asteensa ja aikaan saamansa sosiaalisten suhteiden estymisen vuoksi rinnastuvat lukittuun tilaan sijoittamiseen.”

Totean, että käytännössä lasta saatetaan lastensuojelulaitoksissa kasvatuksellisena keinona kehottaa menemään hetkellisesti omaan huoneeseensa esimerkiksi rauhoittumaan. Huoneen ovea ei tällöin lukita, ja lapsi on huoneessa pelkästään suullisen kehotuksen perusteella. Tällöin kysymys voi olla tavanomaisesta ja yleisesti hyväksyttävänä pidettävän kasvatuksen piiriin kuuluvasta asiasta. Sen sijaan lainvastaisesta eristämisestä on kyse silloin, kun lasta tosiasiallisesti estetään poistumasta omasta huoneestaan tai lapsi joutuu oleskelemaan vastentahtoisesti omassa huoneessaan pitkiä aikoja ilman, että kyse olisi eristämissäännöksessä tarkoitettua lapsen käyttäytymisestä.

Koska eristäminen on kiistetty eikä Tampereen sosiaalitoimi ole asiaa enemmälti selvittänyt, en voi ottaa asiaan enemmälti kantaa. Kiinnitän kuitenkin yleisellä tasolla Tampereen sosiaalitoimen huomiota edellä sanottuun.

3.2.3 Henkilöntarkastus ja riisuttaminen

Henkilöntarkastuksesta on säädetty lastensuojelulain 66 §:ssä. Säännöksen mukaan, jos on perusteltua syytä epäillä, että lapsella on vaatteissaan tai muutoin yllään 65 §:n 1 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä, hänelle saadaan asian tutkimiseksi tehdä

henkilöntarkastus.

Henkilöntarkastuksen tekeminen edellyttää aina yksittäistapauksellista harkintaa ja säännöksessä tarkoitetun edellytyksen ”perusteltua syytä epäillä” täyttymistä. Tämä peruste on jokaisella kerralla kirjattava rajoitustoimenpidettä koskeviin asiakirjoihin siten kuin lastensuojelulain 74 §:ssä erikseen säädetään.

Henkilöntarkastusta koskeva säännös ei oikeuta lapsen riisuttamiseen.

Kantelija on kirjoituksessaan sekä sosiaalityöntekijöille ilmoittanut, että hänet on ainakin kolmeen eri otteeseen riisutettu. Kuten edellä on todettu, Jaloverso ei ole omassa selvityksessään miltään osin ottanut asiaan kantaa.

Totean, että erään toisen Jaloversoon sijoitetun lapsen kanteluasiassa hankitusta selvityksestä ilmenee, että Jaloversossa on ollut käytössä Jaloverson työntekijän mukaan lasten riisuttaminen.

Tampereen sosiaalitoimen selvityksestä ilmenee, että kantelijaan on kohdistettu yhteydenpidon ja liikkumisvapauden rajoittamispäätöksiä. Muita päätöksiä ei selvityksen mukaan ole kantelijalle tehty. Kantelija on kuitenkin kertonut, että hänelle on tehty esimerkiksi lomilta palattaessa henkilöntarkastuksia. Kantelijaa koskevista asiakasmerkinnöistä ilmenee myös, että laitoksen työntekijä on ilmoittanut, että ”ratsaamisesta ja kopeloinnista lomien jälkeen on luovuttu”.

Saamastani selvityksestä on siis pääteltävissä, että henkilöntarkastuksia on todennäköisesti laitoksessa suoritettu. Asianmukaisia kirjausmerkintöjä ei näistä rajoitustoimenpiteistä kuitenkaan ole tehty.

3.2.4 Johtopäätökseni rajoitustoimenpiteiden valvonnasta

Lapsella on huostaanoton aikana oikeus saada sellaista sijaishuoltoa, jota hänen yksilölliset tarpeensa edellyttävät. Sijoitetulla lapsella on myös oikeus saada laadultaan hyvää sijaishuoltoa, ja jos hänen kohdistetaan rajoitustoimenpiteitä pitää niiden olla lainmukaisia. Lapsen oikeusturva edellyttää myös, että rajoituksista tehdään asianmukaiset päätökset ja kirjausmerkinnät siten kuin lastensuojelulaissa on säädetty.

Sijaishuollosta vastuussa olevan viranomaisen on huolehdittava siitä, että sen alaiset viranhaltijat selviytyvät lakisääteisistä tehtävistään. Tarvittaessa vastuussa oleva viranomaisen on ryhdyttävä toimenpiteisiin riittävän resursoinnin turvaamiseksi.

Tampereen sosiaalitoimen selvityksen mukaan rajoitustoimenpiteitä on valvottu siten, että Nuorisokoti Jaloverso on lähettänyt postitse lapselle tehdyt rajoituspäätökset. Sosiaalityöntekijöiden selvityksen

mukaan Tampereen kaupungin lastensuojelun viranomaisilla ei ole ollut tietoa nuoren kokemasta nöyryyttävästä kohtelusta ja toiminnasta ennen kantelua.

Mielestäni rajoitustoimenpiteiden valvonta on ollut riittämätöntä. Mikäli kantelijan kanssa olisi keskusteltu kahden kesken, olisi sosiaalityöntekijällä ollut mahdollisesti tieto kanteliijaan kohdistuneista rajoitustoimenpiteistä ja laitoksen käytännöistä.

3.3 Työntekijöiden käytös

Kanteliija on kertonut, että jotkut työntekijät Nuorisokoti Jaloversossa käyttävät epäasiallista ja rumaa kieltä. Kanteliija on kertonut sosiaalityöntekijöilleen myös ohjaajien kielenkäytöstä.

Nuorisokoti Jaloverso on kiistänyt omassa selvityksessään epäasiallisen kielenkäytön. Totean tämän takia vain yleisesti seuraavaa.

Hyvään hallintoon ja sosiaalihuollon hyvään laatuun kuuluu asiallinen kielenkäyttö myös suullisessa keskustelussa. Viranomaisen toimeksiannosta toimivien, kuten yksityisen lastensuojelulaitoksen työntekijöiden, on käyttäydyttävä asiallisesti ja käytettävä sellaista kieltä ja sellaisia ilmaisuja, jotka ovat hyvän tavan mukaisia ja myös lasta kunnioittavia. Vaativassa lastensuojelutyössä teini-ikäisten lasten kanssa työskennellessä voi olla haasteellisia tilanteita, joissa aikuinen saattaa provosoitua lapsen käytöksestä. Kuitenkaan työssään ammattimaisesti toimiva aikuinen ei saa tällaisessakaan tilanteessa menettää malttiaan eikä hänen suhtautumisensa lapseen saa missään tilanteessa olla loukkaavaa tai alentavaa.

Totean vielä, että laitoksen johdolla on velvollisuus puuttua välittömästi työntekijöiden epäasialliseen ja lasta loukkaavaan kielenkäyttöön ja menettelyyn. Niin laitoksen johdolla kuin kaikilla työntekijöilläkin on velvollisuus huolehtia siitä, että sijoitettua lasta kohdellaan asianmukaisella tavalla ja henkilökunnan kielenkäyttö ja käytös on kaikilta osin asiallista ja lasta kunnioittavaa.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdissa 3.1.2 ja 3.2.4 esittämäni käsitykset Tampereen sosiaalitoimen tietoon ja kiinnitän sen huomiota velvollisuutensa huolehtia sijaishuollon valvonnan asianmukaisuudesta siten kuin lastensuojelulaissa on edellytetty.

Tässä tarkoituksessa lähetän päätöksestäni jäljennöksen Tampereen sosiaalitoimelle.

Apulaisoikeusasiamiehen sijainen

Mikko Sarja

Esittelijäneuvos

Tapio Rätty